

Ingeborg Vinther, Føroya Arbeðarafelag:

Tingið gekk okkum á møti

— við at gera tað seinasta semingsuppskotið til lóg

Aftaná at tingið friggja morgunin hevði samtykt lóg um at leggja uppi trætuna á arbeiðsmarknaðinum, spurdu vit formannin í Føroya Arbeðarafelag, Ingeborg Vinther, um tað nú var rætt av tinginum at leggja seg út í viðurskiptini á arbeiðsmarknaðinum!

Hon sigur: — Soleiðis sum stóðan var nú, so var næstan talan um ein óloysiligan knút. Seinasta semingsuppskotið góðtókú vit, meðan mótparturin vrakaði tað. So tað var als eingin møguleiki fyri eini loysn.

— Tvs. at einki annað var at gera enn at kalla tingið saman?

— Sum stóðan var í løtuni var eingin onnur loysn.

— Var tað ein røtt avgerð, sum tingið tók, og sum nú er endaliga samtykt?

— Ja. Hatta er tað semingsuppskotið, sum vit høvdu góðtikið, so tingið hevur gingið okkum á møti fult út.

— Nú góðtókú tit tað seinasta semingsuppskotið. Hvi góðtókú tit tað?

— Tað er tí, at tað gekk

okkum á møti við tað, at tað umstridda prosentíð var komið við til útgjalding, og tað var jú tað, sum vit vildu og sum vit hildu fast við, at vit vildu sjálvi ráða yvir okkara lön. Arbeiðsgevararnir skuldu ikki avgera, hvat vit vildu brúka ein part av okkara lön til.

Tað einasta, sum mær ikki dámdi við semingsuppskotinum, var áheitanin á lögtingið, men tað hildu vit hevði so litlan týdning, at ein kundi liva við tí.

Samanhald

Um verkfalsstøðuna annars sigur Ingeborg Vinther, at limirnir í arbeiðarafeløgum hava vist eitt ótrúliga gott samanhold.

— Vit kunnu bert vera glað og vera takksom fyri ta samanhold og styrki, sum okkara limir hava vist.

— Nú hevur tingið lagt uppi á arbeiðsmarknaðinum tvær reisir á rað. Kann ein rokna við, at hetta verður vanligt fyri eftirtíðina?

— Tað er tað, sum vit bera ótta fyri. Tí tað besta er, at partarnir á arbeiðsmarknaðinum loysa

trætuna sjálvir, men nú var stóðan jú tann, at vit vóru koyrd upp í ein knút, sum tyktist at vera óloysiligur við tað, at mótparturin ikki vildi gevast. Hann vildi ikki semju og hann hevur alla tíðina lagt upp til, at tingið skuldi leggja uppi.

— Er hesin knútur, tú tosar um, ikki í veruleikanum ódugnaskapur frá pørtunum á arbeiðsmarknaðinum, tá tit um somu tíð ynskja at loysa trætuna sjálvir?

— Eg vil siga, at vit hava vist allan okkara góða vilja til at fáa eina semju. Vit hava slakað niður á 2,75 kr. Vit høvdu eitt uppskot uppá 30% lønarhækking yvir tvey ár, og vit hava slakað úr 1% niður í 0,9%. Í veruleikanum hava vit slakað so nógv, at einki var eftir at slaka uppá, og tí kundu vit ikki fara longur niður.

Eg vil annars leggja ábyrgdina fyri hesa ósemju á okkara mótpart, arbeiðsgevararnar, við tað, at teir lögdu seg úti okkara viðurskipti, við tað at teir ikki vildu lata okkum avgera, hvat vit skuldu brúka okkara pengar til. Vit selja okkara arbeiðsmegi til

arbeiðsgevaran fyri eitt ávíst krónutal um tíman og tað kemur ikki honum við, hvat vit brúka pengarnar til.

— Men nú fáa limirnir í Føroya Arbeðarafelag og í «fyrabólkinum» meira í lön útgildi enn limirnir í Havnar Arbeðsmannafelag. Er tað beint?

— Limirnir í Havnar Arbeðsmannafelag hava valt at fáa tað eina prosentíð í ein grunn. Vit hava valt at fáa tað útgildið, so tað er ein sjálvboðin skipan, og hon skal vera demokratisk. Teir hava fingið eina demokratiska skipan við tað, at tír hava fingið prosentíð í ein grunn, men vit kundu ikki fáa eina demokratiska skipan, soleiðis at vit kundu fáa pengarnar útgoldnar úttan at lögtingið legði uppi, og eg haldi tað vera sera harmiligt, at tað varð neyðugt. Tí tað skal helst vera so, at vit sjálvi kunnu skipa okkara viðurskipti saman við hinum partinum á arbeiðsmarknaðinum. Men hesar báðar seinastu samráðingarnar hevur tað verið ógjørligt.

Ingeborg Vinther sigur annars, at Føroya Arbeðarafelag gongur inn fyri, at landið setir í stovn eina eykapsenjón. Hon heldur tó vera eina samfagssuppgávu at syrgja fyri hesum. Hetta er ikki uppgávan hjá pørtunum á arbeiðsmarknaðinum.

— Her sipar tú so til partarnar á arbeiðsmarknaðinum. Men kann ein ikki rokna við, at tað almenna eisini skal gjalda til hetta endamálið?

— Tað er so ein politiskur spurningur, sum vit ikki hava tikið støðu til enn. Eg havi hugsað mær, at tað almenna kann geva eitt innskot sum stovnsfæ.

Løgmaður prátar við útvarpsmann undir viðgerðini

Poul Mohr,
Føroya Arbeiðs-
gevarafelag:

**Skeivt av
tinginum
at leggja
uppi í**

Poul Mohr, nevndarlimur í Føroya Arbeðarafelag, er fegin um, at verkfallið er av, men hann heldur ikki avgerðina hjá tinginum at leggja uppi vera rætta.

— Tingið hevur bert útsett trupulleikarnar í enn eitt tvey ára skeið og tí sleppur henda samgonga eisini undan at fáa stórvægis trupulleikar at dragast við.

Framhald av síðu 3

Hetta verður gjørt í trimum stigum. Síðani kann eg nevna, at lön-takarafeløgini nú fáa fritíðarpeningin í varðveitslu, harvið eru tað tvey, sum fáa rentuágóðan av fritíðarpeninginum. Fritíðarpeningurin verður so skattaður, tá ið hann verður útgeldin til lön-takarafelagið, men skatturin verður tikin av sjálvari lóni, soleiðis at fritíðarpeningurin verður útgeldin óskerdur, tá fritíðin skal haldast.

Trygðin

Hatta var 1986. So kemur 1987, og tá taka vit tað triðja málið til viðgerðar, og tað er trygðin hjá arbeiðsfólki, tá tað hendir at arbeiðsgevarin fer av knóranum. Trygdargrunnur veiðumanna er

viðkaður til eisini at tevna um fólk, sum arbeiða á fiskavirkjum. Tvs. at tvey hava trygd fyri 90% av lónini, um so er, at arbeiðsgevarin fer av knóranum, og tvey hava lön til góðar. Hin grunnurin, sum eisini er skipaður við lóg, fevnir um allar hinar löntakrar, sum arbeiða aðrastaðni enn á fiskavirkjum.

Síðani hava vit tvey mál eftir á arbeiðsmarknaðaroknum. Har er arbeiðsmarknaðarpensjónin annað og hitt er so, at vit ætla, at kanna møguleikarnar fyri at skipa eina fast-ella minstulønarskipan fyri fólk á fiskavirkjunum. Tað, sum nú stendur fyrst fyri, er arbeiðsmarknaðarpensjón, og tað verður sagt, at einki er gjørt, so er tað ikki rætt. Eg havi skitserað mær eina nevnd við trimum

limum, sum eru serfrøðingar, og skal eg fyrsta dagin hava landsstýrið at góðkenn, at henda nevndin verður sett. Síðani havi eg eisini gjørt mær tankar um eina ráðgevandi umboðsnevnd, sum kemur at hava nokk so nógvur limir. Hon skal hava umboð fyri partarnar á arbeiðsmarknaðinum, og skal hon so vera ráðgevandi hjá hesi minni nevndini, meðan arbeitt verður við arbeiðsmarknaðarpensjónsskipanini, og avtala er gjord fyri nøkrum vikum síðani í samband við eina kann-ingarferð vit gera, við m.a. ATP-húsið í Keypmannahavn, myndugleikar í Oslo og Stokholm, men orsakað av verkfallinum varð alt hetta útsett, men ætlanin er so at fara annan hvítusunnudag. Tá vit koma aftur av hesi kanningar-

ferð, kann nevndin so fara til arbeiðis av álvara, og tá verður eisini ráðgevandi umboðsnevndin innkallað. Miðað verður ímóti at fáa eina arbeiðsmarknaðarpensjón skipaða við lóg í 1988. Men nú hava vit so í einum uppskoti her á lögtingi í samband við arbeiðsósemjuna sagt, at eingi gjöld skulu latast inn fyrr enn aftaná 1. maí 1989.

— Her sipar tú so til partarnar á arbeiðsmarknaðinum. Men kann ein ikki rokna við, at tað almenna eisini skal gjalda til hetta endamálið?

— Tað er so ein politiskur spurningur, sum vit ikki hava tikið støðu til enn. Eg havi hugsað mær, at tað almenna kann geva eitt innskot sum stovnsfæ.